

Savjeti državnim službenicima (Medina)

Hatib: dr. Husejn ibn Abdulaziz Alu Šejh

27. džumadel-uhra 1444. po Hidžri / 20. januar 2023.

Hvala i zahvala pripadaju Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć, oprost i uputu tražimo i Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi na Pravi put, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinog, Koji druga nema, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik, Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi ga, i njegovu porodicu i ashabe.

O muslimani, čvrsto se držite Allahove oporuke, bojte Ga se, tajno i javno, uspjete na dunjaluku i na ahiretu. "O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono što bude želio." (El-Ahzab, 70–71)

O muslimani, jedna od intencija šerijata jeste unapređenje zajednice i pojedinca, u svakom smislu, kroz činjenje dobra i korisnih stvari, i suzbijanje svakog zla i štete. U ovoj hutbi podsjetit ćemo se na neke šerijatske obaveze onoga ko obnaša neku javnu funkciju ili radi u privatnom sektoru, jer se kršenjem tih obaveza onemogućava napredak i razvoj zajednice. Podsjećanje će biti u vidu savjeta i preporuka o ovoj temi.

Prvi savjet: Obaveza je svakog državnog ili privatnog službenika da bude svjestan odgovornosti pred Allahom i da zna da je funkcija koju obnaša, posao koji radi emanet prema Allahu, a zatim prema pretpostavljenima i na kraju prema zajednici. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Svi ste vi pastiri, i svi ćete biti pitani za svoje stado." (Buhari i Muslim)

Sjeti se, službeniče, stajanja pred Uzvišenim Allahom, boj se Allaha po pitanju prava drugih muslimana i znaj da pozicija, koliko god bila slatka i privlačna, donosi i veliku odgovornost, na koju nas podsjeća Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, savjetujući Ebu Zerra, radijallahu anhu, koji je od njega tražio da ga postavi na neku poziciju: "O Ebu Zerre, ti si slab, a pozicija je emanet. Na Sudnjem danu bit će poniženje i kajanje, osim za onoga ko je s pravom preuzme i izvrši svoje obaveze prema njoj." (Muslim)

O ti kojem je Allah dao neku od javnih funkcija, pogledaj i razmisli o ozbiljnosti situacije u kojoj si se našao, i potrudi se da budeš u službi općeg dobra i činiš ono što je korisno za društvo. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Teško se uglednima! Teško se onima kojima je nešto povjereno! Neki ljudi će na Sudnjem danu poželjeti da su vlasni njihove kose zakačene za zvijezdu, i da se njišu između neba i Zemlje, a da nikada nisu preuzeli neku poziciju." (Ibn Hibban i Hakim, koji ga je ocijenio vjerodostojnim.)

Drugi savjet: Realizacija projekata od opće koristi na najbolji mogući način emanet je i odgovornost kako viših tako i nižih nivoa vlasti, svakoga shodno njegovoj poziciji i mogućnostima. Svi oni moraju se dosljedno držati emaneta koji im je povjeren i čuvati se pronevjere. Mnogo je kur'anskih i hadiskih tekstova koji naređuju ispunjenje emaneta i ukazuju na opasnost njegovog zapostavljanja. O vi koji ste na rukovodećim pozicijama, znajte da ćete biti pitani pred Allahom za ugovore koje sklapate, transakcije koje se obavljaju pod vašim nadzorom i projekte koji su vam povjereni. Ako ne prihvatate bilo kakav propust kada su vaši lični interesi u pitanju, zašto vi sami pravite propuste u poslovima od općeg interesa? Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tražit ćete vlast, a ona će biti kajanje i žalost na Sudnjem danu. Divna li je dojlja, a loša je ona koja odbija dijete od dojenja." (Buhari) To znači da je vlast divna u početku, a loša je na kraju. Znajte da je neodgovornost prema imovini muslimana jedan od najvećih grijeha kod Allaha, džellešanuhu. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Neki ljudi se lakomisleno odnose prema Allahovom imetku i troše ga bez ikakvog prava, i njima

pripada Vatra na Sudnjem danu." (Buhari) Zar musliman može prihvatiti ovakvu kaznu zbog prolaznog dunjaluka?

Treći savjet: Jedan od uzroka nereda i propasti društva jeste uzimanje mita i nemaran odnos prema njegovom sprečavanju. To je uistinu odvratna praksa, koja istinu pretvara u laž i laž u istinu, i navodi službeno lice na ispunjavanje nezakonitih zahtjeva i želja davaoca mita i prljavih namjera nauštrb općeg interesa. Mito je suht – nezakonito stečeni imetak, zbog kojeg je Allah, džellešahu, prekorio Israilićane, i on je uzrok Allahovog prokletstva, kao što se navodi u hadisu Abdullaha ibn Omera, radijallahu anhumu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah prokleo onoga koji daje i onoga koji uzima mito." (Tirmizi, Ebu Davud, Ibn Madža) A u hadisu koji je zabilježio Ibn Džerir navodi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Svako meso/tijelo othranjeno na suhtu preče je Vatri." Neko upita: "A šta je to suht?", a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Uzimanje mita u sudskom postupku." Uzimanje mita, na bilo kojoj i za bilo koju poziciju, obuhvaćeno je ovim značenjem. U stručnoj šerijatskoj i pravnoj terminologiji pojam mita obuhvata svako odbijanje da se izvrši zakonom i službom propisana obaveza osim uz uvjetovanu naknadu, ili uzimanje naknade za neizvršenje zakonom propisanih obaveza. Mito nije ograničeno na uzimanje imetka, i može biti u formi ostvarivanja bilo koje vrste koristi. U mito spada onemogućavanje ljudi u ostvarivanju njihovih zakonskih prava, osim ako to plate. Obaveza je svakog službenika i društva u cijelosti, ali i medija, da se suprotstave ovom velikom zlu i javno upozore na pojedince koji ga čine i adekvatno ih sankcionišu. Naš Gospodar kaže: "Trebalo bi da ih čestiti i učeni ljudi od lažna govora i zabranjena jela odvraćaju; ružno li je to kako postupaju!" (El-Maida, 63) Teško se društvu koje ne sprečava mito i na potpomaže se u borbi protiv njega i njegovom iskorjenjivanju.

Četvrti savjet: Veliki je zločin i jasan grijeh korištenje javne pozicije za ostvarivanje lične koristi ili pljačka javne imovine. Naš Gospodar kaže: "A onaj ko nešto utaji – donijet će na Sudnji dan to što je utajio." (Ali Imran, 161)

Naš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Koga postavimo na neku poziciju i on sakrije od nas koliko je igla i više, to će biti utajeni imetak s kojim će doći na Sudnji dan." Čuvši ove riječi, jedan ensarija ustade i reče: "Allahov Poslaniče, razriješi me te i te dužnosti." "A zašto?", upita ga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. "Zato što sam te čuo da govoriš to i to", odgovori on. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: "Da, evo ponovo ću kazati: Koga postavimo na neku poziciju, neka nam donese sve što mu je dato, i malo i veliko. Ono što je već uzeo, neka zadrži, a ono što mu je zabranjeno, neka više ne uzima." (Muslim)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također je rekao: "Kome damo neki posao i damo mu plaću, ono što preko toga uzme smatra se utajenim imetkom." (Ebu Davud sa vjerodostojnim lancem)

Zar može biti jasnije objašnjenje i upozorenje od ovoga? Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio je svoj ummet "da će, kada Allah, džellešānuhu, okupi prve i potonje na Sudnjem danu, svakome onome ko je nešto pronevjerio biti data zastava, a onda će se reći: 'Ovo je pronevjera toga i toga.'" (Buhari i Muslim)

Bojte se Allaha, o muslimani!

Peti savjet: Obaveza je svakog državnog službenika da se boji Allaha u pogledu prava ljudi i da im, sa svoje strane, ne otežava i da im olakšava, koliko god je to moguće, a u skladu sa propisanim procedurama, kako bi ostvarili svoje interese. Uzvišeni, govoreći o Musau, alejhis-salam, kaže: "A Musa je bio rekao bratu svome Harunu: 'Zastupaj me u narodu mome, i red pravi i ne slijedi puteve onih koji su smutljivci!'" (El-A'raf, 142) Značenje riječi: "... i red pravi i ne slijedi puteve onih koji su smutljivci", kao što kaže Begavi, jeste da bude blag prema njima i čini im dobročinstvo. Ševkani kaže: "Radi na njihovom boljitku, vodi ih ispravno, budi blag prema njima i brini se o njihovim potrebama."

Poslušajte ovaj veličanstveni hadis: Aiša, radijallahu anha, prenosi od svoga oca da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: "Gospodaru moj, ko iz mog ummeta preuzme neku poziciju, pa im oteža, i 'Ti njemu otežaj, a ko iz mog

ummata preuzme neku poziciju, pa bude blag prema njima, i 'Ti budi blag prema njemu.'" (Muslim)

Šesti savjet: Vlasnici firmi koje su dobile posao na državnim projektima, vi ste pred Allahom odgovorni za te projekte, i sigurno će doći dan kada ćete se kajati za svaki propust u izvršenju preuzetih obaveza. Strogo je zabranjeno postavljanje previsokih cijena na javnim tenderima, radi dobijanja poslova i projekata koji se finansiraju iz državnog budžeta, jer se u tom slučaju kompanije natječu oko nerealnih cijena, a jedni razlog zabrane je taj što se ti projekti plaćaju državnim novcem koji pripada svim muslimanima, i što je to nepravda prema njima, i svi oni će na Sudnjem danu moći potražiti svoje pravo. Ovo djelo zabranjeno je jasnim šerijatskim tekstovima i suprotno je njegovim intencijama. Gore i žalosnije od toga je da se državni projekti realizuju polovično, uz korištenje prevare, obmane, varki i laži, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Ko nas vara, nije od nas." (Muslim)

Vlasnici kompanija, sjetite se Vjerovjesnikovih riječi: "Prvo što će se raspasti (ušćuti) od ljudskog tijela je stomak, pa ko može od vas, neka jede samo ono što je lijepo (halal)." (Buhari)

Jedan od najgorih oblika nepravde jeste odugovlačenje i kašnjenje u realizaciji projekata od općeg značaja, i odugovlačenje u primopredaji općekorisnih stvari od kojih ovisi normalno funkcionisanje društva. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kada imućan i sposoban da vrati odugovlači, to je nepravda."

I posljednji, sedmi savjet: Obligatna dužnost i neodgodiva obaveza nadzornih organa, koje su imenovale legalne muslimanske vlasti jeste da se boje Allaha i ulože maksimalan napor u provođenju preciznih kontrola nad svim odgovornim službama, propitivanju za malo i veliko, i utvrđivanju eventulanih nedostataka, propusta i nepravilnosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ispitao je čovjeka kojem je povjerio prikupljanje zekata, a ovaj čovjek je rekao: "Ovo je vaše, a ovo mi je dato kao poklon." Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, popeo se na minber, zahvalio je Allahu i pohvalio Ga, a zatim je rekao: "Šta je sa onim kojeg pošaljemo da prikupi zekat, a

on se onda vrati i kaže: 'Ovo je vaše, a ovo je poklonjeno meni?' Zašto nije sjedio u kući svoga oca i majke i čekao da mu neko nešto pokloni?" (Buhari i Muslim)

Zatim, znajte da vam je Allah naredio da donosite salavate i selame na Njegovog Vjerovjesnika, pa je rekao u mudroj Objavi: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Molim Allaha da i meni i vama podari blagoslov u časnom Kur'anu, i da podari da nam koriste njegovi ajeti i mudra opomena. Rekoh ovo i od Uzvišenog Allaha tražim oprost za sebe, za vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i On je milostiv.

